

COALITIEAKKOORD 2026-2030

Koersvast voor een krachtige samenleving

COALITIEAKKOORD

SGP – CDA/CU – VVD 'Koersvast voor een krachtige samenleving!'

Inwoners van Neder-Betuwe stemden op 18 maart 2026 voor de leden van de gemeenteraad. Zij kozen daarmee voor een bepaald beleid.

De uitslag betekent steun voor de voortzetting van het beleid uit de bestuursperioden 2018-2022 en 2022-2026. Wij gaan dan ook voor continuïteit en waar nodig voor vernieuwing in een veranderende wereld.

Dit coalitieakkoord beschrijft wat wij gaan doen voor de inwoners van Neder-Betuwe in de komende vier jaar. Ons motto is '**Koersvast voor een krachtige samenleving!**' Voor ons staan daarbij de volgende woorden centraal: samenredzaam, daadkrachtig en koersvast.

Samenredzaam

Wij zetten ons in voor een samenleving in Neder-Betuwe waarin inwoners omzien naar elkaar en daarmee *samenredzaam* zijn. Wij gaan voor een goede balans tussen een samenredzame gemeenschap en de zelfredzame burger. De gemeente is er voor iedereen en zet zich in voor een respectvolle samenleving.

Daadkrachtig

Neder-Betuwe verdient een bestuur dat de handen uit de mouwen steekt. Wij vertalen ambitieus beleid naar tastbare actie. Met een scherpe blik op 2050 bouwen we vandaag aan de gemeente van morgen.

Koersvast

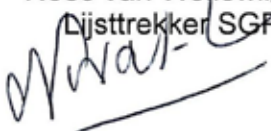
Wij zijn *koersvast* wat betreft ons handelen en onze motivatie. Wij zijn getrouw aan de principes die ten grondslag liggen aan ons politieke handelen. Wat betreft beleid en uitvoering handelen wij voorspelbaar voor onze inwoners en ondernemers. Koersvast zijn wij ook voor een sluitende begroting en een verantwoorde belastingdruk.

Wij danken allen die hebben bijgedragen aan dit coalitieakkoord. Waar mogelijk hebben wij rekening gehouden met uw inbreng.

Graag gaan wij weer aan de slag om dienstbaar te zijn aan de samenleving van onze mooie gemeente Neder-Betuwe. Dat doen wij in het besef dat velen met ons bidden om Gods zegen voor het ontvangen van wijsheid en gezondheid om dit bijzondere werk te kunnen doen.

Opheusden, 14 april 2026

Nees van Wolfswinkel
Lijsttrekker SGP

Martin Hommersom
Lijsttrekker
CDA/ChristenUnie

Laurys Bennink
Lijsttrekker VVD

Opgavegericht coalitieakkoord

Dit coalitieakkoord is geschreven voor de komende vier jaren: 2026-2030. In de kern gaat het om vernieuwing én continuïteit. Wij gaan door met het succesvolle, staande beleid en de uitvoering ervan. Maar ook hebben wij oog voor de veranderende behoefte van de inwoners en de veranderende wereld om ons heen. Hiervoor ontwikkelen wij nieuw beleid en nemen de uitvoering ervan ter hand.

Belangrijk uitgangspunt voor deze bestuursperiode is de 'Toekomstvisie Neder-Betuwe 2050' die op 25 september 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld. Deze toekomstvisie bevat drie opgaven, die leidend zijn voor ons handelen. De volgende hoofdstukken beschrijven wat wij gaan doen om de opgaven uit te voeren.

In dit coalitieakkoord vertellen we per opgave wat we gaan doen in de verschillende programma's van onze gemeente. We vinden het belangrijk om zo de opgaven centraal te stellen en vanuit opgaven taken te bundelen en te integreren.

De drie opgaven in de 'Toekomstvisie Neder-Betuwe 2050'

- **Opgave 1 - blz. 4**
Voldoende voorzieningen voor 30.000 inwoners, we bouwen een volledige samenleving met behoud van het dorpse karakter
- **Opgave 2 - blz. 9**
Het mentaal en fysiek welzijn bevorderen, we verhogen de brede welvaart
- **Opgave 3 - blz. 15**
De kracht van de samenleving leidend maken, we zijn een faciliterende en samenwerkende gemeente

Leeswijzer

Op de volgende pagina's staan de ambities per opgave uitgewerkt. Naast een titel hebben deze ambities een nummer: ambitie 1.1 - ambitie 2.1 enzovoort, waarbij het **eerste cijfer** het **programma** uit de Begroting is en het **tweede cijfer** verwijst naar de **opgave** uit de Toekomstvisie.

Opgave 1: Voldoende voorzieningen voor 30.000 inwoners, we bouwen een volledige samenleving met behoud van het dorpse karakter

Ambitie 1.1:	Inwoners, ondernemers en organisaties in Neder-Betuwe kunnen vertrouwen op een goed toegankelijke en bereikbare gemeente, zowel fysiek als digitaal
Ambitie 2.1:	Inwoners van Neder-Betuwe kunnen vertrouwen op voldoende kwalitatief goede en tijdige inzet van hulpdiensten en handhaving
Ambitie 3.1:	Inwoners van Neder-Betuwe kunnen rekenen op een toekomstbestendige fysieke leefomgeving die ruimte biedt aan een groeiende bevolking
Ambitie 4.1:	Inwoners vinden in Neder-Betuwe binnen de lokale economie voldoende werkgelegenheid en er is een goed vestigingsklimaat voor ondernemers
Ambitie 5.1:	Inwoners van Neder-Betuwe kunnen, indien nodig, vertrouwen op voldoende (maatschappelijke) ondersteuning
Ambitie 6.1:	Inwoners van Neder-Betuwe kunnen gebruik maken van voldoende onderwijs-, sport- en welzijnsaanbod
Ambitie 7.1:	Inwoners en instellingen van Neder-Betuwe kunnen vertrouwen op een financieel gezonde gemeente

1. Een volledige samenleving met behoud van het dorpse karakter

Neder-Betuwe blijft groeien. De ambitie is voor voldoende voorzieningen te zorgen en daarbij het dorpse karakter te behouden. Dit betekent dat wij inzetten op een matige groei, waarbij wij ons erop richten dat inwoners kunnen wonen en voldoende voorzieningen in hun omgeving hebben.

Ambitie 1.1 Een bereikbare gemeente

Inwoners, ondernemers en organisaties in Neder-Betuwe kunnen vertrouwen op een goed toegankelijke en bereikbare gemeente, zowel fysiek als digitaal

Procedures en vergunningen

Een goede en verantwoorde uitvoering van beleid, wetgeving en regelingen vertaalt zich onder meer in op maat gesneden procedures en vergunningen. Wij nemen periodiek onze procedures en werkwijzen onder de loep om te bezien of ze nog bijdragen aan een goede en rechtvaardige uitvoering. Wij richten een meldpunt in waar inwoners en ondernemers terecht kunnen met vragen hierover. Zo mogelijk passen wij regels of ons beleid aan.

Informatiesystemen

De informatie- en communicatiesystemen van de gemeente moeten betrouwbaar, veilig en modern blijven. Dit is van belang voor de dienstverlening en communicatie met de inwoners. Maar ook voor het doelmatig functioneren van de gemeentelijke organisatie.

Het is ons streven:

- de doorontwikkeling van deze systemen te bevorderen;
- de continuïteit van de digitale dienstverlening zeker te stellen;

- de integriteit van de digitale systemen, netwerken en data te beschermen tegen ongeoorloofde toegang, schade of uitval;
- waar nodig en verantwoord, gebruik te maken van externe dataopslag (de cloud), algoritmen en kunstmatige intelligentie (AI); de ervaringen (succesvoorbeelden) van andere gemeenten betrekken wij hierbij; informatieveiligheid is hierbij een noodzakelijke randvoorwaarde;
- in nauw overleg met externe leveranciers te zorgen voor de doorontwikkeling van de systemen en de kwaliteit van het functioneel en technisch beheer;
- periodiek te zorgen voor goede training en opleiding van onze medewerkers, bestuurders en raadsleden in het veilig gebruik van de digitale middelen.

Ambitie 2.1 Goede en tijdige inzet hulpdiensten en handhaving

Inwoners van Neder-Betuwe kunnen vertrouwen op voldoende kwalitatief goede en tijdige inzet van hulpdiensten en handhaving

Politie

Wij bevorderen orde en (het gevoel van) veiligheid voor en met onze inwoners. Dat doen wij door:

- via de burgemeesters te lobbyen voor een vijfde wijkagent met een beroep op de norm van een politieagent per 5.000 inwoners; de gemeente is pas bereid extra taken op te pakken als de politiesterkte voldoet aan deze nationale norm;
- burgemeesters in bestuursregio 'Regionale Eenheid Oost-Nederland' op te roepen om werk te maken van een cellencomplex in Elst (Gelderland);
- het actief ondersteunen, ook financieel, van buurtpreventie door goed functionerende buurt- en appgroepen;
- de gezagsdriehoek (politie, Openbaar Ministerie en burgemeester) ervan te overtuigen dat winkeldiefstallen moeten worden bestraft, naast het geven van een (opvoedkundige) waarschuwing.

Wij zetten in op een effectieve bestrijding van ondermijning en het verminderen van de overlast die dat veroorzaakt. Dat doen we:

- met een actieve aanpak van productielocaties voor verdovende middelen (hennepkwekerijen, synthetische drugslaboratoria, et cetera), onder meer door monitoring van leegstaande huizen, schuren en bedrijfspanden;
- door de (digitale) weerbaarheid van onze samenleving te verhogen.

Brandweer

De brandweer is een belangrijke schakel in de zorg voor onze inwoners en hun veiligheid. Een goed functionerende (vrijwillige) brandweer vinden wij belangrijk. Wij blijven hiervoor zorgen door:

- de huidige korpsen met hun capaciteit te behouden;
- het behouden van de jeugdbrandweer door te zorgen voor de benodigde faciliteiten en ondersteuning bij de werving voor toekomstige deelnemers.

Toezicht en handhaving leefbaarheid in de openbare ruimte

Buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zijn sinds enkele jaren actief bij het toezicht en de handhaving in de openbare ruimte. De inzet van een jeugd-boa is een succes. Wij zetten deze aanpak voort, omdat het de veiligheid en leefbaarheid van onze gemeente bevordert.

Ambulance

Hoewel de gemeente niet verantwoordelijk is voor de beschikbaarheid van ambulances, blijven wij ons inzetten voor aanrijtijden volgens de daarvoor geldende norm. Een tijdige en een kwalitatief hoogwaardige ambulancedienst is onmisbaar voor de gezondheid van onze inwoners.

Ambitie 3.1 Een goede leefomgeving voor onze inwoners

Inwoners van Neder-Betuwe kunnen rekenen op een toekomstbestendige fysieke leefomgeving die ruimte biedt aan een groeiende bevolking

Wonen

Wij zorgen voor een passend woningaanbod, zowel kwalitatief als kwantitatief. Het doel is om in alle kernen te bouwen. Het gaat hierbij om duurzame en betaalbare woningen. Maar ook om een goede

balans van woningen voor de verschillende doelgroepen: starters, senioren, jongeren en gezinnen. Wij stimuleren, door het opstellen van een plan, actief de ontwikkelingen van een passende huisvesting voor bijzondere doelgroepen zoals beschermd wonen, wonen met zorg, arbeidsmigranten, statushouders, woonwagendbewoners, dak- en thuislozen. Op basis van de 'Wet versterking regie volkshuisvesting' handhaven wij de voorgeschreven woningdifferentiatie.

Een goede doorstroming op de woningmarkt is van cruciaal belang. Daarom gaan wij:

- ouderen stimuleren om in een voor hen passende woonruimte te gaan wonen, waarbij het kostenpatroon maximaal in verhouding blijft met het huidige;
- startersleningen/doorstroomhypotheek invoeren voor de komende vier jaar;
- het mogelijk maken om beschikbare woonruimten te splitsen of te delen; wij realiseren de nodige voorwaarden hiervoor.

Wij zorgen voor een subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten zodat inwoners sneller in aanmerking komen voor subsidie vanuit provincie en Rijk.

Wij gaan dus voortvarend door met '*Wonen voor iedereen*', het Programma Wonen 2022-2030 Neder-Betuwe dat begin 2022 is vastgesteld. Het gaat hierbij om:

- dertig procent sociale huurwoningen en vijftien procent betaalbare woningen;
- een substantieel deel van de nieuwbouw voor één- of tweepersoonshuishoudens;
- het bevorderen van nieuwe innovatieve bouwmethoden;
- een bouwprijs die betaalbaar is voor starters;
- vijftig procent van de woningen voor eigen inwoners (koop en huur).

Begraafplaatsen

In januari 2022 is het begraafplaatsenbeleid van gemeente Neder-Betuwe opnieuw vastgesteld. De komende tijd onderzoeken we wat wel of niet mogelijk is wat betreft het, op een respectvolle manier, herverdelen van de ruimte op begraafplaatsen. Begraven moet voor iedere inwoner betaalbaar zijn. De tarieven van de leges hoeven niet kostendekkend te zijn.

Openbaar vervoer

Wij streven naar een goede bereikbaarheid van onze kernen via het openbaar vervoer. Goede aansluitingen zijn belangrijk voor een acceptabele reistijd. De provincie is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer, waaronder het spoor. Regionale samenwerking is voor ons dan ook noodzakelijk om ervoor te zorgen dat onze inwoners kunnen beschikken over een divers, frequent en betrouwbaar openbaar vervoer. Wij streven naar korte reistijden naar de centrumgemeenten waar de voorzieningen aanwezig zijn waar onze inwoners gebruik van maken. Wij blijven actief lobbyen voor het doortrekken van de treinverbinding Arnhem-Tiel naar Geldermalsen en het opnemen van 'station Medel' op deze route. Wij zetten ons ook in voor het behoud van goede en duurzame veerverbindingen.

Ambitie 4.1 Voldoende werk en een goed vestigingsklimaat

Inwoners vinden in Neder-Betuwe binnen de lokale economie voldoende werkgelegenheid en er is een goed vestigingsklimaat voor ondernemers

Goed ondernemersklimaat

Werken is waardevol. Daarmee vervullen de ondernemers een belangrijke rol in de samenleving. Wij blijven investeren in een goed ondernemersklimaat om welvaart en werkgelegenheid in Neder-Betuwe te bevorderen. Lokale ondernemers krijgen onze speciale aandacht want zij zijn belangrijk voor de leefbaarheid in onze dorpen; leefbaarheid van de dorpskernen blijft een centraal aandachtspunt. Een goed ondernemersklimaat is belangrijk voor het welzijn van de inwoners en draagt bij aan de inkomsten van de gemeente.

Ruimte voor bedrijventerreinen

Wij werken samen met Tiel en andere gemeenten in de regio om voldoende ruimte voor bedrijventerreinen te creëren. Het doel is onder meer de uitbreiding van bedrijventerreinen met 16 hectare voor het lokale midden- en kleinbedrijf (MKB). Lokale bedrijven krijgen van ons ruimte en voorrang bij uitbreidingsmogelijkheden op goede locaties met een ontsluitende infrastructuur.

Ambitie 5.1 Voldoende (maatschappelijke) ondersteuning

Inwoners van Neder-Betuwe kunnen, indien nodig, vertrouwen op voldoende (maatschappelijke) ondersteuning

Jeugdzorg

Wij gaan voor een passende zorg voor onze jeugd, binnen de context waarin zij leven. Daarom versterken wij de samenwerking met het onderwijs en schoolmaatschappelijk werkers. Daarmee versterken wij de pedagogische basis. Wij realiseren sterke lokale teams waarmee wij de vraag naar zorg meer voorkómen en waar nodig zelf (doen) oppakken. Voorkómen is goed voor kind en gezin. Hiermee sluiten we aan bij de opdracht vanuit de Hervormingsagenda Jeugd 2023 en het Richtinggevend kader 'Toegang, lokale teams en integrale dienstverlening'. In de jeugdzorg willen wij ook meer data-gedreven gaan werken.

De brede, preventieve maatschappelijke aanpak van *Opgroeien in een kansrijke omgeving* (OKO) zetten we voort zodat ook in de zorg voor kinderen samenredzaamheid ontstaat.

De basisvoorlichting over vaccinatie door GGD, consultatiebureaus en huisartsen achten wij voldoende.

Bovenstaande maatregelen moeten bijdragen aan beheersbare kosten voor de jeugdzorg en zorgen voor een trendbreuk in de relatieve groei van de vraag en daarmee de kosten. Wij zetten ons ook in met een lokale en regionale aanpak van zorgfraude om de kosten te beheersen.

Participatiewet

Het uitgangspunt is dat al onze inwoners zich binnen de eigen mogelijkheden kunnen ontwikkelen en kunnen deelnemen op de arbeidsmarkt. Voor iedereen moet er immers plaats zijn op de arbeidsmarkt. Het gaat hierbij om 'gelijke kansen' en 'kijken naar wat kan'. Wij ondersteunen daar waar dat nodig is. Voor inwoners met een arbeidsbeperking is er een passende ondersteuning bij het vinden en behouden van garantiebannen en beschut werk zodat zij volwaardig kunnen deelnemen aan het arbeidsproces. Dit vraagt een goede afstemming tussen voortgezet (speciaal) onderwijs, lokale werkgevers en organisaties die helpen bij re-integratie.

Alleenstaanden met jonge kinderen of mensen met een zieke partner kunnen tijdelijk worden vrijgesteld van de sollicitatieplicht.

De uitvoering van de Participatiewet voor onze gemeente gebeurt sinds 2025 door de gemeenschappelijke regeling Werkzaak. Zij zijn voortvarend aan de slag gegaan met hun aanpak in Neder-Betuwe. Wij brengen Werkzaak en alle ondergebrachte diensten onder de aandacht. Wij stimuleren de werkgevers tot sociaal ondernemen.

Ambitie 6.1 Voldoende onderwijs-, sport- en welzijnsaanbod

Inwoners van Neder-Betuwe kunnen gebruik maken van voldoende onderwijs-, sport- en welzijnsaanbod

Centraal staat een goede onderwijshuisvesting die de kwaliteit van het onderwijs ten goede komt. Bij voorkeur zo dicht mogelijk bij onze kinderen. De uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Scholen (IHP) heeft hoge prioriteit. Wij stimuleren een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt en benadrukken het belang van stageplaatsen, onder meer door actief de betrokken partijen bij elkaar te brengen. Kansengelijkheid op de arbeidsmarkt is belangrijk voor onze inwoners.

Wij blijven ons inzetten voor een leven lang ontwikkelen en blijven laaggeletterdheid tegengaan. Wij zetten ons samen met onze partners in voor een goed inburgeringsbeleid.

Leefbaarheid

Met de gestage groei van onze gemeente naar 30.000 inwoners in 2050 is het belangrijk dat ook welzijns- en leefbaarheidsvoorzieningen (dorpshuizen, sportaccommodaties, dorpsommetjes) meegroeien. Wij onderzoeken wat een passend niveau is voor deze voorzieningen bij 30.000 inwoners en gaan hier vervolgens mee aan de slag.

Sport- en verenigingsaccommodaties voorzien in een breed aanbod van activiteiten op het gebied van sport, cultuur en welzijn. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van de dorpskernen. Samen met belanghebbenden faciliteren we een plaats van ontmoeting in elke dorpskern; de betreffende accommodatie moet immers aansluiten bij de behoefte van de inwoners, de maatschappelijke partners en andere gebruikers. Maar ook de bereikbaarheid ervan en de parkeervoorzieningen bij deze accommodaties moeten op orde zijn.

De verhuur van sportvelden en sportaccommodaties is niet kostendekkend. Een betere financiële balans is wenselijk, daarom zouden de sportvelden ook open moeten zijn voor gebruik van niet-leden en scholen. Wij gaan voor open clubs en een open cultuur. Sportclubs die ervoor kiezen het gebruik van hun accommodatie niet te delen, aanvaarden hiermee de financiële consequenties die dat met zich meebrengt.

Speelruimtebeleid

Op meer plaatsen en goed verdeeld over de gemeente moeten speelterreinen en speel- en beweegtoestellen beschikbaar zijn. Bij de uitvoering hiervan is de 1-10-100 richtlijn¹ behulpzaam. Nieuwbouwplannen moeten dan ook voorzien in voldoende aaneengesloten speelruimte. De inrichting hiervan doen we graag met actieve betrokkenheid van kinderen en jongeren op een zo vroeg mogelijk moment. Deze speelruimten dragen ook bij aan een betere klimaatadaptatie van de publieke ruimte. De subsidie voor het vergroenen van schoolpleinen zetten wij daarom ook voort.

Natuur- en cultuureducatie

Het is belangrijk dat kinderen op vroege leeftijd kennis maken met natuur en cultuur. Dit draagt bij aan het ontwikkelen van een eigen identiteit. Scholen krijgen ondersteuning bij natuur- en cultuureducatie en behouden de mogelijkheid om daar zelf een invulling aan te geven. Wij stimuleren actief muziekles voor onze kinderen door een tijdelijke subsidie. Organisatie Natuur- en Milieueducatie (NME) blijven we steunen.

Ambitie 7.1 Een financieel gezonde gemeente

Inwoners en instellingen van Neder-Betuwe kunnen vertrouwen op een financieel gezonde gemeente

Wij zijn afhankelijk van de bereidheid van de rijksoverheid om de structurele financiële middelen te verhogen tot een omvang die past bij de taken van de gemeenten. Wij kiezen voor een structureel sluitende begroting. Een ander belangrijk uitgangspunt is dat structurele uitgaven ook structureel gefinancierd worden. Eenmalige uitgaven kunnen gefinancierd worden uit incidentele middelen. Waar mogelijk realiseren wij onze ambities voor deze bestuursperiode op projectbasis met de beschikbare financiering voor de genoemde periode.

Weerstandsvermogen

Wij gaan voor een financieel gezonde gemeente. Wij houden de weerstandsratio op peil, dat wil zeggen minimaal 1.0.

Belastingdruk

Wij streven ernaar dat de gemeentelijke woonlasten voor inwoners en ondernemers (onroerende-zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing bij elkaar opgeteld) niet hoger zijn dan gemiddeld in Nederland.

Een goede balans tussen de financiering van onze ambities en een structureel sluitende begroting is wenselijk. Hiervoor kijken wij ook naar andere vormen van heffingen, met als voorbeeld het betalen naar rato van gebruik of de last die je veroorzaakt. De vervuiler betaalt zou een uitgangspunt kunnen zijn bij de rioolheffing of de afvalstoffenheffing. We doen hiernaar onderzoek en kunnen hierbij leren van andere gemeenten. Ook streven we naar een optimale inzet van incidentele gelden.

Logische en goed uit te leggen legesstructuur

De gehanteerde tarieven voor leges moeten zoveel als mogelijk kostendekkend zijn, maar ze moeten ook goed verklaard en verantwoord kunnen worden.

1

De 1-10-100 richtlijn is een richtlijn voor beweegvriendelijk inrichten van de openbare ruimte. De getallen staan voor:

- 1 inclusieve speelplek in de wijk
- 10% van buitenruimte moet bespeelbaar zijn
- 100m² per 10 woningen is formele speelruimte met een minimum van 500m² per buurt

(bron: RIVM)

Opgave 2: Het bevorderen van het mentaal en fysiek welzijn, we verhogen de brede welvaart

- Ambitie 1.2: De inwoners en de instellingen van Neder-Betuwe maken gebruik van duidelijke klantgerichte processen, die het gevoel van algeheel welzijn bevorderen
- Ambitie 2.2: Inwoners van Neder-Betuwe wonen en leven in een mentaal en fysiek veilige omgeving en beleven dat ook zo
- Ambitie 3.2: Inwoners ervaren een fysieke leefomgeving die uitnodigt tot gezond leven en bijdraagt aan mentaal welzijn
- Ambitie 4.2: Inwoners ervaren dat werkgelegenheid bijdraagt aan hun gezondheid, ontwikkeling en balans
- Ambitie 5.2: Inwoners van Neder-Betuwe leven mentaal en fysiek gezond en zijn vitaal
- Ambitie 6.2: De onderwijs-, sport- en welzijnsvoorzieningen in Neder-Betuwe richten zich op het stimuleren van de mentale en fysieke gezondheid van onze inwoners
- Ambitie 7.2: Inwoners en instellingen van Neder-Betuwe worden ondersteund door een gemeentelijke organisatie die samenhangend en opgabegericht werkt

2. Bevorderen mentaal en fysiek welzijn Verhogen brede welvaart

De economie in Neder-Betuwe floreert. Er is veel werkgelegenheid, de werkloosheid is laag en veel huishoudens verdienen goed. Het mentale en fysieke welzijn van onze inwoners kan beter. Hiervoor nemen wij de nodige maatregelen en bevorderen daarmee de zogenoemde brede welvaart.

Ambitie 1.2 Klantgerichte processen

Inwoners en de instellingen van Neder-Betuwe maken gebruik van duidelijke klantgerichte processen, die het gevoel van algeheel welzijn bevorderen

Samen zijn wij Neder-Betuwe

Gemeente Neder-Betuwe is een mooie, groene plattelandsgemeente met bijna 26.000 inwoners. De gemeente is er voor iedereen, van jong tot oud, ongeacht geloofsovertuiging, geardeerdheid, afkomst, eventuele beperkingen, onderscheiden idealen. Ieder van ons is uniek en heeft recht op een gelijkwaardige behandeling. Wij zorgen voor elkaar en hebben respect voor elkaar. Iedereen doet mee en doet ertoe. Daarom tolereren wij geen discriminatie of achterstelling. Samen zijn wij Neder-Betuwe.

Onze samenleving is schatplichtig aan een lange historie die mede is bepaald door onze christelijke traditie. Deze traditie, en de hiermee verbonden normen en waarden, is een belangrijke maatstaf voor ons handelen. Wij gaan voor wat ons verbindt en waarborgen de sociale veiligheid van onze inwoners. Pu-

blieke uitingen zijn in overeenstemming met hun oorspronkelijke doel. Zo gebruiken wij een vlag alleen om een geografische entiteit aan te duiden, bijvoorbeeld ter gelegenheid van de ontvangst van binnen- en buitenlandse gasten.

Benutten gelden hogere overheden en overige instellingen

Onze gemeente heeft veel ambities en diverse grote projecten in ontwikkeling. Het realiseren ervan sluit veelal aan bij de ambities en programma's van andere overheden (provincie, rijksoverheid en Europese Unie). Wij zetten ons in voor het binnenhalen van beschikbare subsidiegelden en de doelmatige inzet ervan. Dit, op voorwaarde van een beperkte administratieve last en dus een positief rendement - ook op langere termijn - voor de gemeente. De bereikte resultaten maken wij beter inzichtelijk.

Ambitie 2.2 Mentaal en fysiek veilige omgeving

Inwoners van Neder-Betuwe wonen en leven in een mentaal en fysiek veilige omgeving en beleven dat ook zo

Tegengaan alcoholgebruik en (verdovende) middelen

Wij zetten het huidige beleid voor het tegengaan van het gebruik van alcohol en (verdovende) middelen voort. Wij gaan door met de inzet van het model OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving). Dit preventiemodel richt zich op een positieve leefomgeving voor jongeren (12-18 jaar) zodat ze gezond, veilig en kansrijk opgroeien zonder het gebruik van (verdovende) middelen. Wij werken hierbij samen met verenigingen, kerken en bedrijven.

Wij handhaven de openingstijden van gelegenheden waar drank wordt verkocht en gebruikt. Hiervoor werken we aan handhaafbare schenktijden.

Tegengaan van mensenhandel en uitbuiting van arbeidsmigranten

Wij vragen onze inwoners en ondernemers alert te zijn op signalen en uitingen van mensenhandel en arbeidsuitbuiting. Het is belangrijk de bevoegde autoriteiten hierover actief en tijdig te informeren. De inzet van de gemeente versterken we door de komende drie jaar extra capaciteit op het gebied van veiligheid beschikbaar te stellen. De inzet van en de samenwerking met het bedrijfsleven is hierbij belangrijk.

Wij gaan verder met ons beleid rondom dak- en thuislozen en inwoners die mentaal kwetsbaar zijn.

Ambitie 3.2 De omgeving nodigt uit tot gezond leven

Inwoners ervaren een fysieke leefomgeving die uitnodigt tot gezond leven en bijdraagt aan mentaal welzijn

Integraal beheer openbare ruimte

Bij het beheer en de inrichting van de openbare ruimte gaan wij uit van de beleving van inwoners en ondernemers. Het gaat om een goede kwaliteit tegen acceptabele kosten. Het streven is de betrokken ruimten in hun geheel te bezien en aan te pakken. Het vastgestelde plan Integraal beheer openbare ruimte (IBOR) zorgt voor een effectieve en efficiënte inrichting en beheer. Hiervoor voeren we de volgende activiteiten uit:

- behouden van de kwaliteit en kwantiteit van het openbaar groen, mede ter ondersteuning van de ambitie van Neder-Betuwe als Internationaal Laanboomcentrum;
- samen met Tree Centre Opheusden (TCO), lokale ondernemers en het onderwijs werken aan het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van de openbare ruimte;
- het zekerstellen van een representatief aanzien van de dorpen en bedrijventerreinen door belevingsgericht te werken;
- het zorgen voor meer groene ruimten, vooral met bomen, in de nieuwe en gerenoveerde woonwijken, voor zoveel als mogelijk volgens de 3-30-300 richtlijn².

Een goed wegennet

Een veilig en goed onderhouden wegennet is van groot belang. Wij werken daarvoor aan de bevordering van de verkeersveiligheid, de verbetering van de verkeersdoorstroming en de aanpak van

² 3-30-300 richtlijn: vertaalt het belang van groen in de leefomgeving naar drie concrete getallen. Iedere bewoner moet vanuit huis minstens drie bomen kunnen zien. In elke wijk moet minimaal 30% van het oppervlak bedekt zijn door boomkronen. Iedereen moet binnen 300 meter loopafstand toegang hebben tot een kwalitatief groengebied zoals een park, plantsoen of (stads)bos.

parkeren op doorgaande routes. De nieuwe Mobiliteitsvisie is hierbij leidend. De fietser en voetganger krijgen meer prioriteit.

Wij zetten ons de komende jaren in voor:

- goed onderhouden en begaanbare voetpaden, ook voor mensen met een rollator of in een rolstoel;
- het tegengaan van parkeren op de stoep en het niet accepteren van overhangend groen;
- de aanleg van meer veilige zebra's; een fietsvriendelijke gemeente met veilige fietsroutes naar en in het centrum, naar de scholen en voor zover mogelijk ook buiten de bebouwde kom, zoals bijvoorbeeld op de Bonegraafseweg tussen Eldik en Dodewaard;
- een betere doorstroming op de A15 en de Rijnbrug door te lobbyen voor verbreding van deze weg en brug;
- de start en de gefaseerde uitvoering van de randweg Opheusden en de rondweg Ochten;
- het onderkennen en financieren van de aanpak van kleine verkeersknelpunten;
- het met prioriteit verbeteren van de verkeersveiligheid van de Hoofdstraat in Kesteren;
- waar nodig flexibel omgaan met parkeernormen door de mogelijkheid van maatwerk per locatie te onderzoeken;
- het behoud van goede en duurzame veerverbindingen in onze gemeente.

Ambitie 4.2 Meer balans door werkgelegenheid

Inwoners ervaren dat werkgelegenheid bijdraagt aan hun gezondheid, ontwikkeling en balans

Het is belangrijk dat werkgelegenheid bijdraagt aan het welzijn van inwoners. De agrarische sector steunen wij, onder meer door innovatie die bijdraagt aan het welzijn. Wij stimuleren activiteiten op het gebied van recreatie om het mentale en fysieke welzijn van onze inwoners te verhogen. Recreanten van buiten de gemeente zijn hier welkom.

Agrarische sector

Wij dragen maximaal bij aan een robuuste toekomst voor de agrarische sector, in het bijzonder de laanboomteelt en fruitteelt in onze gemeente. Laanboomtelers in onze dorpen spelen internationaal een vooruitstrevende en leidende rol. Tree Centre Opheusden heeft hierbij een spilfunctie. Het gaat hierbij, onder meer, om innovaties voor het klimaatadaptief en toekomstbestendig maken van de laanboomteelt. Wij gaan in gesprek met de sector over teelt-ondersteunende voorzieningen, zoals wateropvang en infiltratie op het eigen perceel.

Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme zijn van belang voor onze gemeente en de omliggende gemeenten. Het streekmerk Betuwe versterkt de identiteit van onze regio. Voor de eigen inwoners is het ook belangrijk om in Neder-Betuwe eropuit te kunnen. De (doorgaande) fiets- en wandelpaden en zeker de Klompenpaden - met dank aan alle vrijwilligers - dragen hieraan bij. Door het landschap en de samenhang in de omgeving optimaal te benutten, voorzien wij in een groei van het aantal recreanten. Dat doen wij op een verantwoorde manier. Want als rentmeesters willen wij zorgdragen voor de schepping. Van belang hierbij is het behouden en waar mogelijk versterken van de biodiversiteit.

Als een particulier of ondernemer een nieuw (voedsel-)bos binnen onze gemeente wil planten, dan verdient dat onze steun. Wij gaan dit actief stimuleren. De aanplant van een bos draagt bij aan de biodiversiteit, het geeft nieuwe mogelijkheden tot recreatie en het bevordert het welzijn van onze inwoners.

De vergroening van de dorpskernen zetten we voort. Werkzaamheden in bestaande wijken of bij aanleg van nieuwe wijken benutten wij door, in samenwerking met (natuur)organisaties, wandelpaden aan te leggen.

Winkelconcentraties

Wij werken aan een nieuwe structuurvisie voor de detailhandel. Het behoud, en waar mogelijk versterken, van het huidige winkelaanbod is het uitgangspunt. Met het oog op de leefbaarheid ondersteunt de gemeente de verbetering van het voorzieningenniveau in de dorpen.

De zondagsrust

Wij streven naar het voorkómen van een '24/7-economie' binnen de gemeente. We beschouwen de zondag als dag van rust, bezinning en ontspanning. Dit uit zich onder andere in:

- het gesloten zijn en blijven van winkels op zondag;
- voortzetting van het huidige beleid rond evenementen op zondagen en christelijke feestdagen;
- geen werkzaamheden op zondag aan infrastructurele projecten; wanneer werkzaamheden gepland zijn door hogere overheden, dan vragen wij proactief - en waar nodig reactief - aandacht voor onze wens om dat niet op zondag te doen.

Als er landelijke wetgeving komt die deze beperking opheft, passen wij de Algemene Plaatselijke Verordening aan om dit lokaal te voorkomen.

Ambitie 5.2 Mentale en fysieke gezondheid

Inwoners van Neder-Betuwe leven mentaal en fysiek gezond en zijn vitaal

In Neder-Betuwe doet iedereen ertoe. Er is ruimte voor identiteitsgebonden zorg. De ouder wordende medemens is niet altijd in staat om zelfredzaam te zijn. Inwoners zijn zorgzaam en kijken naar elkaar om. Dit past in ons streven naar een samenredzame en zorgzame gemeente, waar de mensen elkaar helpen en voor elkaar zorgen.

Deze zogenoemde samenredzaamheid stimuleren wij door netwerken rondom personen te vergroten en te versterken. Dat kan door gebruik te maken van bestaande of nieuwe app-groepen. We onderzoeken hoe we hierin de samenleving goed kunnen faciliteren. Daarnaast moeten voorzorgcirkels (straat, wijk, kerk) de mensen die hulp en zorg nodig hebben ondersteunen. Wij gaan door met het organiseren van de eerder al zeer goed bezochte informatiebijeenkomsten voor inwoners van 65 jaar en ouder. De deelnemers ontvangen daar informatie over krachtig ouder worden en zelfstandig thuis blijven wonen.

Preventie

Voorkomen is beter dan genezen. Preventie staat hierbij centraal. Dit, om tijdig problemen aan te pakken en daardoor te voorkomen dat mensen niet kunnen werken, gezondheidsklachten krijgen of geconfronteerd worden met relatieproblemen. De sleutel hierbij is leefstijlverbetering, bijvoorbeeld door ontmoediging van alcohol- en drugsgebruik. Wij doen dit in nauwe samenwerking met de betrokken organisaties en professionals. Het programma *Gezond op eigen Wijze* zetten wij actief voort. Bij deze ambitie past uitdrukkelijk niet het toestaan van gelegaliseerde wietteelt.

Een gezonde jeugd geeft hoop op een gezonde toekomst. Wij zetten dus breed in op een gezonde leefstijl. Daarbij sluiten we aan bij de leefwereld van jongeren. Dat doen wij via scholen, kerken, werk, verenigingen en de thuisomgeving. We bouwen hierbij voort op de uitvoeringsplannen zoals beschreven in de nota sociaal domein *Samen verder op de ingeslagen weg*.

Eén gezin - één plan

Gezinnen die te maken hebben met meerdere problemen zijn het beste geholpen door ondersteuning via één coördinator. Deze verbinder heeft nauw contact met de betrokken hulpverleners en zorgt voor één duidelijk looppad voor het gezin. Hierbij blijven de ouders zelf verantwoordelijk voor hun kinderen.

De gemeente blijft inzetten op een actieve rol van het gezin als hoeksteen van onze samenleving. Sterke relaties zijn hierbij voorwaardelijk. We starten daarom met een proef van een aantal jaren voor gratis relatietherapieën. En dat hoeft niet per se pas te gebeuren als er problemen zijn; inwoners kunnen zich ook aansluiten om aan hun relatie te werken. Na verloop van tijd evalueren we de bereikte resultaten.

Zorg voor ouderen, zorg voor inwoners met een beperking

Ouderen en inwoners met een beperking hebben meer ondersteuning nodig om hun gevoel van welzijn te vergroten en zelf te zorgen voor hun gezondheid. Met cliëntondersteuning, welzijnswerk, de Kernpunten en (sport-)verenigingen reikt de gemeente deze inwoners graag een helpende hand.

Dementie

Wij zetten ons beleid voort om een gemeente te zijn die vriendelijk is voor mensen met dementie. Dit hoort bij onze ambitie om een leefbare en zorgzame samenleving te zijn voor alle inwoners en om mentale gezondheid te bevorderen. Wij voldoen aan de gestelde normen voor een dementievriendelijke gemeente. Het bijbehorende certificaat is aangevraagd.

Wij willen meer aandacht geven aan ouderen, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met inwoners vanaf een bepaalde leeftijd over mogelijke (verborgen) problemen. Dit gesprek kan gaan over bijvoorbeeld de wens voor meer hulp of het tegengaan van eenzaamheid. Waar mogelijk helpen wij of zoeken mee naar een oplossing.

Versterken mentaal welzijn en tegengaan van eenzaamheid

Eenzaamheid komt voor bij mensen van alle leeftijden. Het taboe dat er nog steeds op rust moeten wij doorbreken. Door het onderwerp bespreekbaar te houden, willen wij mentaal welzijn bevorderen en eenzaamheid waar mogelijk voorkómen of verminderen. Hiervoor versterken wij de samenwerking tussen inwoners en samenwerkingspartners. Het gaat hier om een brede aanpak die is gericht op inwoners van oud tot jong, alleenstaanden, laaggeletterden en mensen met een beperking. Informatie hierover moet goed vindbaar zijn.

Ambitie 6.2 Voorzieningen die de gezondheid stimuleren

De onderwijs-, sport- en welzijnsvoorzieningen in Neder-Betuwe richten zich op het stimuleren van de mentale en fysieke gezondheid van onze inwoners

Wij dragen actief bij aan een gezonde leefstijl voor de inwoners van Neder-Betuwe. Dit kan door meer sporten en bewegen. Betrokken verenigingen kunnen op onze steun rekenen. Bijvoorbeeld door middel van subsidies. Belangrijk hierbij is dat de activiteiten een positief effect hebben op het welbevinden van onze inwoners.

Laaggeletterdheid

In 2021 constateerde de Rekenkamercommissie Neder-Betuwe dat het aantal laaggeletterden in onze gemeente hoger is dan gemiddeld in Nederland. Zij deed aanbevelingen om laaggeletterdheid bespreekbaar te maken en terug te dringen. Samen met de bibliotheek, welzijnswerk, onderwijs, kerken, werkgevers en de Adviesraad Sociaal Domein blijven wij werken aan het verlagen van de drempel voor steun bij het (leren) lezen en schrijven. Waar mogelijk werken wij samen met regionale organisaties.

Sporten en bewegen

Het stimuleren van sporten en bewegen draagt bij aan onze ambitie voor een gezonde leefstijl. Het voorkomt mogelijk gerelateerde gezondheidsklachten. Bewegen kan in groepsverband. Het kan ook individueel. Wij bevorderen de mogelijkheden om individueel te bewegen in de buitenruimte: een gezonde vrijetijdsbesteding in een prettige omgeving. De openbare ruimte moet daarom beweegvriendelijk zijn. Iedere dorpskern krijgt een eigen beweegprogramma (dorpsommetjes en wandelen). De gemeente richt zich niet op het binnenhalen van (inter)nationale sportevenementen.

Jongerenwerk

Jongerenwerkers zijn belangrijke verbinders in het contact tussen de jongeren, de overige inwoners en de gemeente. Hun werk heeft een belangrijke preventieve waarde. Jongeren hebben binnen onze gemeente ruimte nodig: zij moeten elkaar kunnen ontmoeten en mogelijkheden hebben om te bewegen door sport en spel. Denk hierbij aan voetbalkooien en speelplekken. Jongerenwerk gaat ook over het blijven uitvoeren van verantwoord jeugdwerk. Dat betekent dat wij dit doen in nauwe samenwerking met verenigingen, kerken, maatschappelijke organisaties en scholen en met aandacht voor de diverse achtergronden van de jongeren. Wij evalueren deze activiteiten tussentijds en achteraf.

Scholen zijn zeer actief om pesten tegen te gaan. Wij vinden dit belangrijk en gaan hier - ook bestuurlijk - meer aandacht aan geven.

Integratie en inburgering

De gemeente investeert in een goed inburgeringsprogramma voor statushouders. Een goede integratie betekent dat er aandacht is voor huisvesting, taalbeheersing, scholing, werk en ontmoetingen met de lokale samenleving. De ambitie is dat mensen zo snel mogelijk aan het werk kunnen, mede ter bevordering van hun integratie.

Echte integratie is meer dan het spreken van de taal of het vinden van werk. Het gaat ook over de opvoeding in het eigen gezin, de omgang met de bureaus en de normen, waarden en tradities van onze samenleving. Regionaal zetten we de samenwerking voort om te zorgen dat statushouders goed inburgeren.

De gemeente heeft een wettelijke taak in het huisvesten van statushouders. Meerdere statushouders huisvesten in een eengezinswoning heeft onze voorkeur. Wij behandelen alle inwoners van onze gemeente, inclusief statushouders, gelijk bij de toewijzing van een sociale huurwoning. Deze woonruimten liggen bij voorkeur verspreid in de hele gemeente. De woningzoekenden op de wachtlijst behouden, in volgorde van inschrijving en op grond van vastgestelde criteria, hun aanspraak op een huurwoning. Dit vraagt om goed uitgedacht beleid en afspraken met de woningcorporatie over doorstroom.

Ambitie 7.2 Ondersteuning door de gemeentelijke organisatie

Inwoners en instellingen van Neder-Betuwe worden ondersteund door een gemeentelijke organisatie die samenhangend en opgavegericht werkt

Een gezonde, toekomstbestendige organisatie

De gemeente beschikt over een ambtelijke organisatie die berekend is op haar taak, inwoners met respect tegemoet treedt en excellente dienstverlening levert. In dat kader onderzoeken wij of aanpassing van de openingstijden van de gemeentewinkel mogelijk is, zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit en toegankelijkheid van de dienstverlening. De hierdoor vrijvallende capaciteit kan doelgericht worden ingezet voor andere werkzaamheden.

De kwaliteit die de huidige gemeentelijke organisatie levert, willen we behouden en versterken. Een professionele werkwijze en een doelmatige bedrijfsvoering zijn bepalend voor het functioneren van de ambtelijke organisatie. Hierbij past het streven om de kwaliteit en de continuïteit van het beleidswerk en de dienstverlening voortdurend te optimaliseren.

De vaste organisatie moet in staat zijn de kerntaken van de gemeentelijke overheid zelfstandig uit te voeren. Voor de overige werkzaamheden kiezen we, waar nodig en wanneer dat efficiënt is, voor een flexibele schil. Projectmatig en programmatisch werken maakt het mogelijk om in samenhang aan onze opgaven te werken. Het verhoogt de effectiviteit en de efficiency.

Opgave 3: De kracht van de samenleving leidend maken, we zijn een faciliterende en samenwerkende gemeente

Ambitie 1.3:	Inwoners en instellingen van Neder-Betuwe kunnen samenwerken met een transparante, faciliterende en participerende gemeentelijke organisatie
Ambitie 2.3:	Inwoners van Neder-Betuwe werken samen met ons aan een veilige en weerbare gemeente
Ambitie 3.3:	Inwoners, ondernemers en projectontwikkelaars krijgen ruimte voor initiatieven in de fysieke leefomgeving
Ambitie 4.3:	Inwoners en ondernemers werken samen met ons aan een veerkrachtige economische structuur
Ambitie 5.3:	Inwoners van Neder-Betuwe zijn zoveel mogelijk samenredzaam en kunnen deelnemen aan de samenleving
Ambitie 6.3:	Inwoners van Neder-Betuwe werken samen met ons aan actieve en leefbare kernen met sociale cohesie

Opgave 3: De kracht van de samenleving leidend maken, we zijn een faciliterende en samenwerkende gemeente

Onze inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties zijn rijk aan ideeën en initiatieven. Zij vormen een krachtige samenleving. Vanuit de rijksoverheid krijgen de gemeenten - en dus ook Neder-Betuwe - steeds meer taken om uit te voeren. De financiële middelen die het rijk hiervoor beschikbaar stelt lopen terug. In deze situatie is het belangrijk om de kracht van de samenleving nog meer leidend te maken bij de inrichting van onze maatschappij. Voor de gemeente is hierbij vooral een faciliterende en samenwerkende rol weggelegd. Samen komen we zo verder.

Ambitie 1.3 Samenwerking inwoners, instellingen en gemeente

Inwoners en instellingen van Neder-Betuwe kunnen samenwerken met een transparante, faciliterende en participerende gemeentelijke organisatie

Communicatie en participatie

De overheid en dus de gemeente is er voor de burger. Wij informeren als gemeente daarom inwoners actief, wijzen hen op de rechten en plichten en wij zijn transparant over ons beleid. Wij bevorderen actief de interactie tussen de inwoners en de gemeente en zo mogelijk de interactie tussen de inwoners onderling. Dit verrijkt de gemeenschap, zorgt voor draagvlak van plannen en helpt om de kracht van de samenleving in te zetten.

Communicatie en participatie moet een goede besluitvorming ten goede komen. Participatietrajecten zijn bedoeld om meningen te peilen en draagvlak te creëren, om uiteindelijk een goed afgewogen besluit te kunnen nemen. Het gaat er dus niet om dat de wensen van een meerderheid van degenen die wij raadplegen automatisch doorslaggevend zijn.

Het voorgaande betekent dat de gemeente:

- haar inwoners tijdig, actief en toereikend informeert over beleid, rechten en plichten en voorgenomen activiteiten; over het onderhoud aan de wegen gaan we bijvoorbeeld actiever communiceren;
- voor haar communicatie de passende communicatiekanalen kiest (digitaal optimaliseren we verder) met het daarbij behorend taalgebruik en bijbehorende toon;
- maatwerk levert voor de onderscheiden doelgroep(en);

- ervoor zorgt dat de gemeentelijke informatie goed en eenvoudig toegankelijk is en ook goed vindbaar voor alle inwoners; de focus ligt met name op de gemeentelijke website; zo mogelijk integreren wij de informatie van websites die aan ons zijn gelieerd;
- de inwoners actief betreft of vraagt om te participeren bij gemeentelijke initiatieven en daarbij helder is over het doel van de participatie en de randvoorwaarden;
- zogenoemde opgavetafels inricht om gestructureerd en periodiek met groepen die de samenleving vertegenwoordigen - zoals initiatieven van inwoners, kerken, ondernemers, welzijnsstichtingen - samen te werken aan de opgaven uit de Toekomstvisie;
- de vrijwilligers die direct betrokken zijn bij het werk van de overheid op een passende manier bedankt.

Intergemeentelijke en regionale samenwerking

Neder-Betuwe blijft een zelfstandige gemeente, die dicht bij de burgers en ondernemers staat en daarmee herkenbaar is als lokale overheid. Daarbij blijft een goede samenwerking met buurgemeenten, de regio en andere verbonden partijen belangrijk. Sterker nog, het is steeds harder nodig. De komende jaren zetten wij ons daarom nog meer in voor een goede samenwerking en willen wij nog meer 'voorloper' zijn bij het ontwikkelen en benutten van kansen in de regio. Wat ons betreft blijft de focus van gemeenschappelijke regelingen bij de kerntaken liggen. Regio Rivierenland is bij regionale samenwerking voor de hand liggend, maar ook breder of met gelegenheidscoalities werken we regionaal samen aan complexe maatschappelijke opgaven.

Wij staan voor opgaven die wij alleen succesvol kunnen aanpakken als hiervoor een breed draagvlak bestaat bij de inwoners. Daarom werken wij samen met organisaties, verenigingen en bedrijven. De opgaven waarvoor wij staan houden niet altijd op bij onze gemeentegrenzen. Daarom werken wij ook graag nauw samen met onze buurgemeenten en als dat nodig is ook met gemeenten en organisaties op regionaal, provinciaal, landelijk en Europees niveau. Neder-Betuwe heeft een stevige positie in de regio en die houden wij graag; een reden om waar nodig een actieve rol te blijven nemen in het belang van gemeente Neder-Betuwe én de regio.

Opvang van mensen in nood

Herhaaldelijk wordt een beroep gedaan op de gemeenten en haar inwoners om mensen in nood op te vangen. Het betreft reguliere asielzoekers en vluchtelingen. Gemeente Neder-Betuwe ondersteunt mensen in nood en stimuleert en faciliteert waar nodig particuliere initiatieven om vluchtelingen op te vangen. Als het Rijk een beroep op ons doet, dan zijn wij bereid ons in te zetten voor het bieden van een veilige plek aan vluchtelingen. We houden ons aan de spreidingswet en geven hier flexibel invulling aan: we werken met buurgemeenten samen om vluchtelingen op te vangen en het is daarbij denkbaar dat er een uitruil van taken is.

Ambitie 2.3 Samen werken aan een veilige en weerbare gemeente

Inwoners van Neder-Betuwe werken samen met ons aan een veilige en weerbare gemeente

In Neder-Betuwe is het goed wonen en leven. Cruciaal hiervoor is een veilige woonomgeving. Het gaat hierbij zowel om de harde cijfers als het gevoel van veiligheid. Ter versterking van de veiligheid richt de gemeente zich op het tegengaan van ondermijning, het versterken van onze politiecapaciteit, het voorkomen en bestrijden van mensenhandel en het tegengaan van uitbuiting van arbeidsmigranten. Ook werken wij aan onze weerbaarheid bij grote rampen en crises, door deelname aan het weerbaarheidsprogramma van Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Fatsoenlijke samenleving

Wij zetten ons in voor een fatsoenlijke samenleving. We stimuleren fatsoenlijk taalgebruik en het hebben van respect voor elkaar. In de Algemene Plaatselijke Verordening nemen wij daarom onder meer een vloekverbod op.

Ambitie 3.3 Ruimte voor initiatieven in de leefomgeving

Inwoners, ondernemers en projectontwikkelaars krijgen ruimte voor initiatieven in de fysieke leefomgeving

De openbare ruimte in onze gemeente Neder-Betuwe vraagt om een samenhangende aanpak. Het openbaar groen moet de allure hebben die past bij hoe wij ons profileren: als Internationaal Laanboomcentrum. Wij zorgen hier samen met de inwoners en ondernemers voor. Wij voeren een actief faciliterend klimaat- en energiebeleid. Wij staan voor een verantwoord gebruik

van windenergie en kernenergie. Het huizenaanbod in onze gemeente moet voor de inwoners toegankelijk en betaalbaar zijn. Het wegennet zorgt voor een goede ontsluiting van de dorpen en maakt een toename van nieuwe woon- en zorgvoorzieningen mogelijk. Samen pakken wij het zwerfafval aan.

Natuur, landbouw, stikstof en spuitzonering

Gemeente Neder-Betuwe staat voor een realistisch natuur-, stikstof- en spuitzoneringsbeleid. Wij streven naar toekomstperspectief voor onze agrariërs, met ruimte voor bedrijfsontwikkeling en innovatie. Onze agrariërs, zoals in de fruitteelt, boomkwekerij en de veeteelt, betalen een hogere rekening door de stikstofcrisis dan andere vervuilers. Dat moet anders. Door onzekerheid dreigen jonge boeren af te haken. Een vitale landbouw is van belang voor de voedselvoorziening, onze economie en het beheer van de leefomgeving.

Wij blijven lobbyen voor een landelijk besluit over spuitzonering, ook in relatie tot Natura 2000-gebieden.

Schone openbare ruimte

Zwerfafval is een groeiend probleem, ook in onze gemeente. Het heeft grote gevolgen voor de natuur en de bodem. Wij blijven onze aandacht richten op preventie. Het probleem van hondenpoep vraagt om het stevig handhaven van de regels bij het niet-opruimen ervan.

Klimaat en duurzaamheid

Er is klimaatverandering waardoor ook onze gemeente voorbereid moet zijn op (meer) extremere weersomstandigheden. Wij leveren onze bijdrage - bij regionale en nationale initiatieven - aan het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen.

De gemeente voert een realistisch klimaatbeleid. Dat betekent:

- a. verlagen van het energieverbruik - en daarmee de energielasten - van onze inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners;
- b. overschakelen van fossiele energiebronnen naar meer duurzame bronnen (waar mogelijk en economisch rendabel);
- c. versterken van het bewustzijn bij de inwoners van nut en noodzaak om duurzamer te leven;
- d. stimuleren van hergebruik binnen de lokale samenleving.

Het vraagt om de volgende activiteiten:

- duurzame bestrijding van energiearmoede bij woningeigenaren, huurders en verenigingen;
- oplossen en verminderen van de knelpunten in het elektriciteitsnet in nauwe samenwerking met de netwerkbedrijven (Liander, Tennet);
- bevorderen van het lokaal opwekken van duurzame energie en het verbruik ervan;
- ondersteunen bij lokale opslag en distributie van energie ('micro-grids'), onder andere door (buurt)batterijen, door het delen van kennis en met subsidie vanuit de precariogelden;
- stimuleren van innovatieve oplossingen in de energietransitie, samen met lokale (en regionale) ondernemers, om met een integrale aanpak de toekomstige energiebehoeften veilig te stellen;
- uitbreiden van de energie-infrastructuur en energievoorzieningen door
 - aan de slag te gaan met de realisatie van de bouw van een Small Modular Reactor (SMR); dit maakt de bouw van extra windparken en zonneparken overbodig;
 - windmolens of zonneparken te bouwen binnen het zoekgebied van onze Energievisie; de enige uitzonderingen hierop zijn eventuele nieuwe initiatieven die nodig zijn om energie-onafhankelijkheid bij de uitbreiding van bedrijfspark Echteld/Medel mogelijk te maken; als dit zich voordoet moeten inwoners ook mee profiteren van deze uitbreiding;
- uitvoeren van de gemeentelijke Energievisie en de doelstellingen voor de Regionale Energietransitie (RES);
- zorgen voor meer ruimte voor groen, met name bomen in (nieuwe) woonwijken;
- uitvoeren van het Beleidskader Klimaatadaptatie Neder-Betuwe 2022 - 2027 (hittestress, wateroverlast en storm- en hagelschade).

Ambitie 4.3 Samen werken aan een veerkrachtige economische structuur

Inwoners en ondernemers werken samen met ons aan een veerkrachtige economische structuur

Ondersteunen van ondernemers, onderwijs en innovatie

Ondernemers, onderwijs en innovatie, ze zijn enorm belangrijk voor onze gemeente.

Wij zetten ook de komende periode in op:

- het ondersteunen van lokale energieopslag voor ondernemers door energyhubs;
- het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt door aan te sluiten bij de hub rivierenland;
- het ontwikkelen van een visie op circulaire economie;
- het actief stimuleren van de maatschappelijke binding tussen bedrijven en de gemeenschap.

Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

De gemeente stimuleert en ondersteunt een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Dit doen we, onder meer, met een lokaal stageplatform voor zowel de samenwerking tussen ondernemingen en instellingen voor het voortgezet onderwijs. Ook laten we leerlingen actief kennismaken met het regionale bedrijfsleven. Een startbudget voor het eerste jaar is hiervoor beschikbaar.

Maatschappelijke stages, bijvoorbeeld in een verzorgingshuis, stimuleren we. In Neder-Betuwe leren we samen met het bedrijfsleven.

Regionaal biedt Werkcentrum Rivierenland een ontmoetingsplaats voor werkgevers en werknemers.

Binnen onze gemeente is een beperkt aanbod voor mbo-onderwijs en geen aanbod voor hbo- en universitair onderwijs. De gemeente is een actief voorstander van de komst van lokale mbo-/hbo-hubs en lobbyt daar bestuurlijk voor. Ook bevorderen wij het regionale mbo-, hbo- en universitair onderwijs zodat het mogelijk is samenwerkingsverbanden aan te gaan met de scholen voor voortgezet onderwijs in onze gemeente.

Het lokale bedrijfsleven en lokale instellingen stimuleren wij om stageplaatsen aan te bieden aan studenten uit onze gemeente en hiervoor samenwerkingsovereenkomsten aan te gaan met het middelbaar, hoger of universitair onderwijs. De gemeente organiseert samen met bedrijven leer-werkplekken waar inwoners werkervaring kunnen opdoen.

Arbeidsmigranten huisvesten

Arbeidsmigranten zijn erg belangrijk voor onze lokale economie. Wij faciliteren initiatieven voor minimaal twee grootschalige huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten. Daarnaast zijn er kleinschalige initiatieven van individuele laanboomkwekers en andere agrariërs. Het bedrijfsleven is primair verantwoordelijk voor de huisvesting van arbeidsmigranten.

Drinkwaterreserveringsgebieden

Goed drinkwater is van cruciaal belang voor ons welzijn en de volksgezondheid. Ook drinkwater vraagt om meer aandacht voor een zorgvuldig gebruik ervan. In onze gemeente en in de regio is dit een belangrijk onderwerp van gesprek.

De vruchtbare gronden die in gebruik zijn voor diverse agrarische activiteiten vragen overigens om een verkleining van de gebieden die gereserveerd zijn voor drinkwater. Wij zijn van mening dat naast het waterkundig perspectief, er ook aandacht moet zijn voor het agrarisch belang en de kwaliteit van het oppervlaktewater, de uiterwaarden en de waterplassen. Eventuele alternatieven onderzoeken we zorgvuldig in goed overleg met de regio, het waterschap en de provincie.

Ambitie 5.3 Samenredzaam en deelnemen aan de samenleving

Inwoners van Neder-Betuwe zijn zoveel mogelijk samenredzaam en kunnen deelnemen aan de samenleving

Wij gaan ervanuit dat inwoners zelf zoveel als mogelijk de regie voeren over hun leven en dat zij dit doen vanuit eigen kracht en met steun van de omgeving. Particulier en familiaal initiatief vormen het cement van onze maatschappij. De gemeente ondersteunt deze vormen van informele zorg via het sociaal domein en in goed overleg met huisartsen, vertegenwoordigers vanuit het onderwijs en de kerken. Het gesprek gaat over 'ervoor zorgen dat', maar zeker ook over preventie. Voorkomen is immers beter dan genezen. De inzet van de gemeente richt zich steeds meer op preventie.

Passende ondersteuning

Zelfredzaam zijn, dat lukt niet iedereen. In dat geval biedt de gemeente zorg en ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet. Zorgvragers hebben keuzevrijheid, zodat de hulp past bij hun levensovertuiging.

Zorg en preventie zijn ook geborgd in de uitvoeringsplannen van de nota sociaal domein 'Samen verder op de ingeslagen weg'. Goede samenwerking zorgt hier voor een vangnet voor hen die steun nodig hebben op gebieden als onderwijs, zorg, schuldhulpverlening en armoedebestrijding.

De gemeente ondersteunt het werk van organisaties in het maatschappelijk middenveld die actief zijn op het gebied van armoedebestrijding, begeleiding van statushouders, schuldhulpverlening en het tegengaan van eenzaamheid.

Mantelzorg

De gemeente ondersteunt en waardeert mantelzorgers voor hun inzet. Het beleid blijft om mantelzorgers persoonlijk te (kunnen) benaderen om hindernissen die zij ondervinden bij hun zorgtaak weg te nemen. De gemeenschap moet een grotere rol nemen in het ondersteunen van mantelzorgers zodat ook hier samenredzaamheid ontstaat. Wij zoeken naar nieuwe mogelijkheden om onze waardering te tonen voor de inzet van mantelzorgers.

Terugdringen armoede en verbeteren schuldhulpverlening

Het is belangrijk de signalen over onvoldoende inkomen van en armoede bij inwoners zo vroeg mogelijk te onderkennen en te ondervangen met behulp van wettelijke en niet-wettelijke regelingen. Denk hierbij aan de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs).

De gemeente continueert het minimabeleid en het beleid voor bijzondere bijstand. Er is een nauwe samenwerking met onze partners in het maatschappelijk middenveld.

Het actieve armoedebeleid blijft erop gericht dat inwoners samenredzaam zijn. Ook hier doen we dit graag in samenwerking met onze partners in het maatschappelijk middenveld.

Voor schuldhulpverlening zetten wij in op het vroegtijdig signaleren bij inwoners van problematische schulden en het bieden van ondersteuning door onder anderen coaches en schuldhulpmaatjes. Hierdoor krijgen inwoners mogelijk weer grip op hun inkomsten en uitgaven en daarmee regie over hun eigen leven.

Vooraf moet worden dat inwoners te maken krijgen met schuldhulpverlening en bewindvoering. De eerdergenoemde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening biedt de mogelijkheid om in een vroeg stadium inwoners met schulden in beeld te krijgen.

Wij zorgen ervoor dat er in de gemeente een vaste contactpersoon komt voor de kerken om het bijvoorbeeld over schuldhulpverlening te hebben en de rol die kerken hierin mogelijk kunnen vervullen.

Ambitie 6.3 Samenwerking voor actieve en leefbare kernen

Inwoners van Neder-Betuwe werken samen met ons aan actieve en leefbare kernen met sociale cohesie

Verenigingen en maatschappelijke organisaties in de gemeente bevorderen het maatschappelijk welzijn en de sociale omgang tussen inwoners. Zij dragen bij aan een verantwoorde en gezonde vrijetijdsbesteding. Vrijwilligers zijn de drijvende kracht achter onze verenigingen, stichtingen, instellingen en besturen. Wij waarderen hun inzet en zelfredzaamheid. Wij ondersteunen hen waar dat past bij onze rol als gemeentelijke overheid.

Toekomstbestendige verenigingen en stichtingen

Verenigingen en stichtingen (met of zonder eigen accommodatie) leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid binnen (de kernen van) Neder-Betuwe. De vele veranderingen in de samenleving vragen van de besturen van deze lokale verenigingen steeds meer kennis en inzet op het gebied van beheer en onderhoud, verduurzaming en subsidieregelingen.

De besturen bestaan veelal uit betrokken vrijwilligers met een passie voor de activiteit waar de vereniging of stichting zich op richt. Wij willen hen ondersteunen in het op peil houden van hun organisatiekracht zodat zij toekomstvast en gezond blijven.

Cultureel erfgoed

Onze gemeente herbergt veel cultureel en historisch erfgoed. Denk hierbij aan onze rivieren en dijken, de Betuwelinie, de Mauritslinie, bunkers, kazematten en andere bouwstenen van onze lokale geschiedenis. Wij stimuleren de zichtbaarheid hiervan en zoeken naar raakvlakken voor samenwerking met recreatie en toerisme. Dit kan met regionale en provinciale initiatieven, het bedrijfsleven en een organisatie als Historische Kring Kesteren en Omstreken.

De geschiedenis verbindt, maar kan ook tot discussie leiden. Als dit objecten of straatnamen in de gemeente betreft, dan geven wij de voorkeur aan het toevoegen van de historische context, het verhaal, boven het vervangen ervan.

Slotwoord

Ervaring leert dat ook de komende vier jaar zich omstandigheden zullen voordoen die bij het schrijven van dit coalitieakkoord (nog) niet waren te voorzien. Wij hebben het vertrouwen in elkaar dat we als coalitiepartners – samen met andere fracties in de raad – in staat zullen zijn om constructief samen te werken aan passende oplossingen voor de uitdagingen die ons te wachten staan.